

Sygn. akt III AUa 602/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r. w Szczecinie

sprawy E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W..

zwrot odsetek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie W.. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 czerwca 2012 r. sygn. akt VI U 289/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka

Sygn. akt III AUa 602/12

UZASADNIENIE

E. D. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 19.01.2012 roku odmawiającej zwrotu odsetek od kwoty 2.070 złotych. W uzasadnieniu odwołania podała, że decyzją z dnia 09.07.2007 roku została obciążona za zobowiązania składkowe spółki (...). O decyzji nie wiedziała, albowiem odebrał ją jej były mąż i zataił ten fakt. W 2008 roku okazało się, że nie było podstaw do obciążania ani jej, ani drugiego członka zarządu spółki (...) odpowiedzialnością za długi składkowe. Wynikało to z opinii biegłego wydanej w sprawie przeciwko drugiemu członkowi zarządu. Pomimo tego organ rentowy nie tylko, że nie odstąpił od egzekucji składek, ale wręcz usilnie dążył do ich wyegzekwowania. W dniu 18 marca 2011 roku wystąpiła o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją z dnia 09.07.2007 roku. Organ rentowy wydał decyzję odmowną i dopiero sąd nakazał wznowienie postępowania. W trakcie tego postępowania ZUS wyegzekwował od ubezpieczonej kwotę 2070 złotych

(05.04.2011 roku). Ostatecznie ZUS uchylił decyzję z dnia 09.07.2007 roku w dniu 20.10.2011 roku i na jej wniosek zaliczył kwotę 2070 złotych na zaległości składkowe, ale bez odsetek.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G. W.. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powołał się na przepis art. 24 ust 6a-8 ustawy z dnia 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2011r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim **zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 19 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu wypłatę ubezpieczonej E. D. ustawowych odsetek od kwoty 2.070 złotych za okres od dnia 5 kwietnia 2011 roku do dnia 6 listopada 2011 roku, ustalając, że** ubezpieczona została obciążona odpowiedzialnością za długi składkowe spółki (...), której była członkiem zarządu. Taka sama decyzja została wydana wobec drugiego członka zarządu spółki (...). Decyzji z dnia 09.07.2007 roku ubezpieczona nie zaskarżyła. Proces w sprawie drugiego członka zarządu zakończył się ustaleniem przez sąd braku podstaw do jego odpowiedzialności za długi składkowe (sprawa VI U 1108/07). Wnioskodawczyni w dniu 18 marca 2011 roku wystąpiła o wznowienie postępowania w sprawie prawomocnej decyzji z dnia 09.07.2007 roku i sąd wyrokiem z dnia 11.07.2011 roku nakazał wznowienie postępowania. Decyzją z dnia 20 października 2011 roku organ rentowy uchylił decyzję z dnia 09.07.2007 roku, wydaną w stosunku do ubezpieczonej, uznając brak podstaw do żądania zaległości składkowych spółki (...). Pomimo tego wyegzekwował od ubezpieczonej kwotę 2070 złotych i zwrócił ją po kilku miesiącach, ale bez odsetek tłumacząc, że wnioskodawczyni ma zaległości składkowe. W dniu 29 marca 2012 roku ubezpieczona zawarła z organem rentowym układ ratalny na mocy którego ma uregulować zaległości składkowe.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sprawy, przywołując treść art. 7-9 k.p.a., a także art. 24 ust 2 i 6 - 8 ustawy systemowej Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie ubezpieczonej było uzasadnione. W pierwszej kolejności wskazano, że organ rentowy działa na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ma obowiązek stosować przewidziane w nim zasady postępowania. Analizując stan faktyczny rozpatrywanej sprawy Sąd meriti stwierdził, że nie sposób uznać, aby organ rentowy rozpoznał ją „mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli”, ani że działał w „sposób budzący zaufanie do władzy publicznej”. Sprawa E. D. jest ewidentnym dowodem na złamanie przez organ rentowy zasad postępowania zawartych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Zdaniem Sądu Okręgowego skarżąca ma całkowitą rację twierdząc, że były to działania nacechowane bezdusnością, złośliwością i brakiem rozsądku. Z procesu innego członka zarządu spółki (...) organ rentowy wiedział, że decyzja wydana przeciwko ubezpieczonej jest błędna (sprawa VI U 1108/07). Musiał zatem, stosując zasady cytowane wyżej, z urzędu uchylić decyzję z dnia 09.07.2007 roku, a już na pewno nie wszczynać egzekucji składek. Wiedząc o tym, że toczy się sprawa o wznowienie postępowania, dokonał zajęcia rachunku bankowego skarżącej i wyegzekwował kwotę 2070 złotych z powodów zupełnie niezrozumiałych (vide uzasadnienie wyroku w sprawie VI U 734/11). Ostatecznie uznał swój błąd, ale co kuriozalne, zwrócił ubezpieczonej kwotę wyegzekwowaną, ale bez odsetek. Takie działanie stanowiło, kolejne naruszenie zasad na podstawie których organ rentowy powinien działać. Było kolejną szykaną wobec ubezpieczonej. Wskazywane wyżej, a zacytowane przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu kwestionowanego rozstrzygnięcia przepisy ustawy systemowej wskazują jednoznacznie na obowiązek organu rentowego zwrotu składek osobie uprawnionej, kiedy z takim wnioskiem wystąpi. Ubezpieczona w dniu 20.12.2011 roku złożyła taki wniosek, ale organ rentowy nie zwrócił jej odsetek od kwoty 2070 złotych, którą dysponował od dnia 05.04.2011 do dnia 06.11.2011 roku. (wniosek k. 129 akt ZUS). Dlatego, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzeczono jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. i zaskarżając go w całości zarzucił mu:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 24 ust. 6a-6e ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez niewłaściwe zastosowanie w wyniku błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że organ rentowy dokonał zwrotu na rzecz ubezpieczonej kwoty 2.070zł. bez odsetek, co skutkowało orzeczeniem w zaskarżonym wyroku nakazem wypłaty na rzecz ubezpieczonej ustawowych odsetek za okres od dnia 05.04.2011r.

do dnia 06.11.2011r. podczas gdy zastosowanie w/w. regulacji prawnej powinno skutkować oddaleniem odwołania ubezpieczonej od zaskarżonej decyzji z dnia 19.01.2012r. wobec normatywnej zasady, że nienależnie opłacone składki podlegały zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku o ich zwrot i podlegały one ewentualnemu oprocentowaniu w przypadku niezachowania w/w terminu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych w przypadku nie zwrócenia przedmiotowych składek w w/w terminie.

2. Naruszenie przepisów postępowania- art. 227 k.p.c, polegające na pominięciu przez

Sąd Okręgowy wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności, czyli nie przeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego i nie rozważenie w sposób bezstronny i wszechstronny, a zupełnie dowolny okoliczności, dotyczącej stwierdzonej przez organ rentowy w dniu 14.02.2011r. zaległości ubezpieczonej i wystawienia w tym zakresie przez organ rentowy upomnień za okres: 06/2002r. do 05/2008r. oraz okoliczności, dotyczącej przeksięgowania przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonej z dnia 13.10.2011r kwoty 2.070 zł. na indywidualne konto ubezpieczonej, będącej płatnikiem składek, o numerze NIP (...) w wyniku błędnego przyjęcia przez ten Sąd, że organ rentowy zwrócił przedmiotową kwotę ubezpieczonej po kilku miesiącach bez odsetek, ponadto - sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego w wyniku błędne zważenia, że organ rentowy zwrócił ubezpieczonej kwotę 2.070 zł. bez odsetek i pominięcia, że w dniu 07.11.2011r. organ rentowy przeksięgował w/w. kwotę w wyniku rozpatrzenia wniosku ubezpieczonej z dnia 13.10.2011r. na indywidualne konto ubezpieczonej, będącej płatnikiem składek - które to w/w. uchybienia, stanowiące także o naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisu postępowania- art. 233 § 1 k.p.c., miały istotny wpływ na wynik sprawy. Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego, jako zasadna zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska zajętego w sprawie przez Sąd I instancji. Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył zwrotu odsetek od kwoty 2070 zł, wyegzekwowanej w toku postępowania egzekucyjnego, toczącego się w wyniku niezasadnego obciążenia ubezpieczonej odpowiedzialnością za długi składkowe spółki (...), w której ubezpieczona była członkiem zarządu.

Dla usystematyzowania dalszego wyводу należy wskazać, że zgodnie z art. 24 ust. 6a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585) nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o ich zwrot. Wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek płatnik składek może złożyć po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, jednak nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku (art. 24 ust. 6c w związku z ust. 6d). Z kolei art. 24 ust. 6e stanowi, że jeżeli nienależnie opłacone składki nie zostaną zwrócone w terminie określonym w ust. 6d, podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych, od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 6c. Zestawienie wyżej przywołanych regulacji wskazuje, że ustawodawca uzależnił wypłatę odsetek nie od wniosku o ich zapłatę, a w pierwszej kolejności od wystosowania przez osobę uprawnioną wniosku o zwrot nienależnie opłaconych składek. Sąd meriti, pomijając fakt, że w sprawie wymóg ten nie został spełniony, niezasadnie nakazał organowi rentowemu wypłatę ustawowych odsetek od kwoty 2070 zł, koncentrując przy tym swoją uwagę na błędnym działaniu organu rentowego. Analiza akt ZUS wskazuje, że Sąd Okręgowy za wniosek o wymaganej wyżej treści niezasadnie poczytał pisma E. D. z dnia 20 grudnia 2011 r. (k. 183), zupełnie pomijając wcześniejsze, wystosowane przez ubezpieczoną wnioski w sprawie. I tak E. D. złożyła do organu rentowego pisma w dniu 12 października 2011r. (k. 128 akt ZUS) oraz 20 października 2011r. (k. 129 akt organu rentowego), w których wносиła o: „przeksięgowanie na bieżące składki części nienależnie pobranej z konta kwoty 2100”. Wcześniej – 12 września 2011r. (k. 158 akt ZUS) ubezpieczona wniosła o podanie stanu konta i takich informacji organ rentowy udzielił pismem z dnia 7 października 2011r. (k. 179 akt ZUS). W niniejszej sprawie płatnik złożył więc wniosek o zaliczenie składek na poczet należności, w związku z tym nie był to wniosek o zwrot składek i w konsekwencji nie sposób mówić o należnym jej prawie do odsetek. Trzydziestodniowy termin, po upływie którego ubezpieczona uzyskalaby prawo do odsetek w analizowanej sprawie nie rozpoczął więc nawet swego biegu. Pismo ubezpieczonej z

dnia 20 grudnia 2011r. nie mogło więc, jak na to wskazywał Sąd Okręgowy być podstawą do zwrotu odsetek, bowiem należność została już wcześniej, zgodnie z obowiązującymi przepisami i wolą ubezpieczonej, zaksięgowana na poczet zaległych i przyszłych składek. W przypadku spełnienia przesłanek z art. 6a, nie sposób mówić o prawie ubezpieczonej do zasądzenia odsetek.

Na koniec, odnosząc się do argumentacji ubezpieczonej dotyczącej nieprawidłowości działania organu rentowego, a w szczególności jej niewiedzy o toczącym się postępowaniu, to analiza zgromadzonej w sprawie dokumentacji nie pozwala wesprzeć stanowiska E. D.. Ubezpieczona o decyzji organu rentowego z dnia 9 lipca 2007r. dowiedziała się najpóźniej 17 września 2007., kiedy to odebrała zawiadomienie o terminie rozprawy (k. 16). Ubezpieczona w procesie dotyczącym odpowiedzialności członków zarządu brała przy tym aktywny udział, składała wnioski dowodowe. Nie jest więc prawdą okoliczność, na którą powoływała się ubezpieczona, że o decyzji uzyskała wiedzę dopiero po roku od dnia jej wydania.

Mając powyższe względy na uwadze, Sąd II instancji na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.